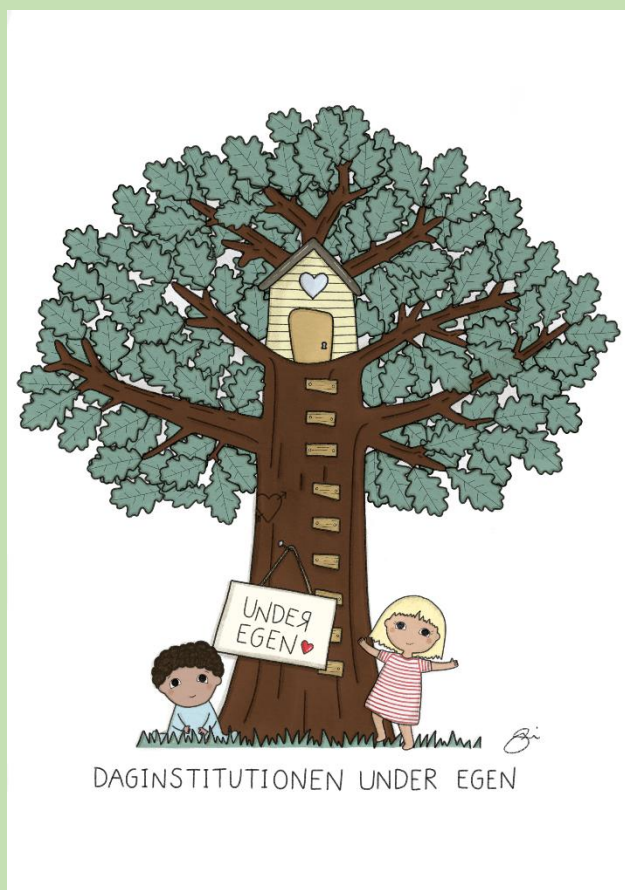

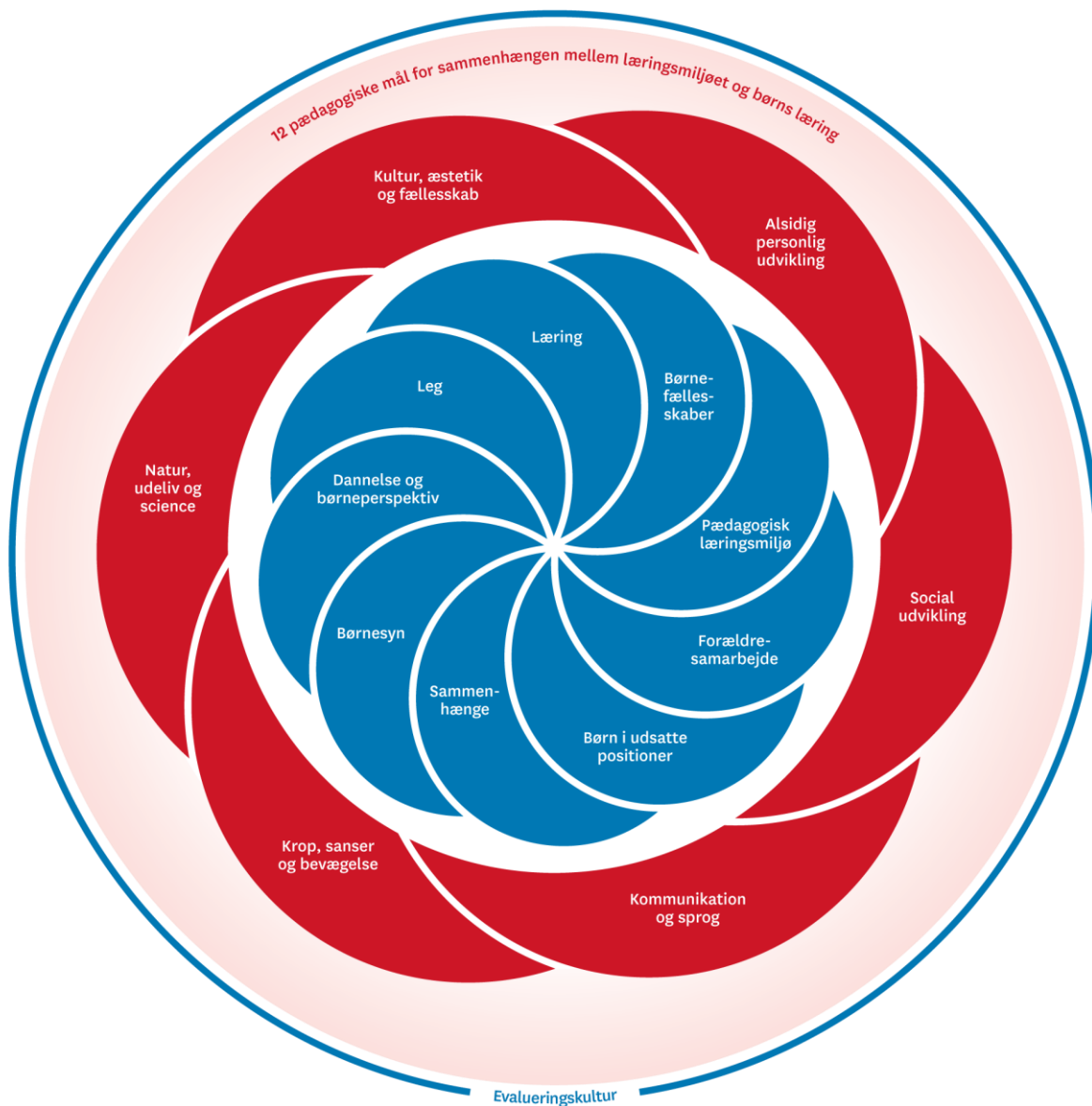
Pædagogisk læreplan for Daginstitutionen Under Egen 2020 (red. 2023)

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og

formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi!

Daginstitutionen Under Egen er et hus med vuggestue normeret til 23 0-3 årige børn og børnehave med ca 70 3-6 årige børn.

Fysisk er vi placeret tæt på by og natur.

Vi er en temainstitution med fokus på natur og bæredygtighed.

I Under Egen er børn og voksne vilde med at være udenfor. Vi kigger efter regnorme, gynger, leger med mudder, klatrer og snakker med de voksne om, hvad vi opdager af spændene ting.

Vores legeplads er fælles for alle, og vi kan lege med vores søskende og dem vi har lyst til. De små lærer af de store – og omvendt.

Naturen ligger i vores "baghave". Vi bruger fodboldbanerne ved stadion, går ture langs åen og har to kolonihaver, hvor vi ofte går hen og vender en sten for at se på dyr eller finder ro og tid til fordybelse. Samtidig ligger byen tæt på og vi kommer hurtigt rundt med vores ladcykler eller på gå-ben. Vi har med cyklerne let adgang til strand og skov.

Vi har gode, inspirerende og trygge rammer, som børnene kan overskue, og er optaget af at skabe gode læringsmiljøer for børnene både ude og inde.

I 2026 skal vi sammenlægges med Børnehuset Kloden, og vil i den forbindelse blive udvidet med ca 40 børnehavebørn og 24 vuggestuebørn.

REJSEN GENNEM VORES HUS:

I vores vuggestuegrupper - Stammen og Roden- vægter de voksne nærvær og omsorg højt. De guider og gentager – og guider og gentager – og følger barnets udvikling på tæt hold. Børnene skal være trygge og have mod til at bevæge sig væk fra de kendte rammer og ud i nye udfordringer i et tempo, hvor de selv kan følge med.

Børnene øver sig i at blive selvhjulpne. De får selvværd, når de f.eks. finder ud af, de selv kan tage den våde ble af og finde en ny.

Vi fordyber os både i små grupper og i den store flok. Børnene lærer herved, at de er små individer, som nogen gange skal sige fra, hvis en anden tager ens legetøj – eller byde ind, hvis man gerne vil med i

legen.

Når man er en del af en gruppe lærer man empati, man får hele tiden sproglig stimulation og man får mod til at prøve sin krop og kompetencer af.

Vuggestuegrupperne er indrettet med udgangspunkt i at udvikle børnenes motorik. Derfor har vi prioriteret at have skum måtter, klodser, rutsjebaner, balance baner o.lign. på begge stuer.

Alt sammen ting, som udvikler det lille barn, til at blive klar til næste trin i vores hus.

I børnehaven skal børnene selv have madpakke med, der er flere børn at lege med – og kigge på – og lære af. Overgangen mellem vuggestue og børnehave føles naturlig for børnene, da de er vant til, at vi samarbejder og laver ting på tværs. Vi modtager også børn fra dagplejere.

Bladet, Kronen og Grenen er vores mellemgrupper for de 3-4 årige børnehalebørn. Her lærer børnene at være en del af fællesskabet og tage ansvar for dette. Relationer til de andre børn fylder meget, og børnene lærer at tage hensyn og være en god ven.

Børnene øver sig i at håndtere konflikter, og de voksne er hele tiden tæt på og guider i dette, så børnene bliver gode til at mestre de spilleregler, der gælder, når man gerne vil være med i legen. Børnene bliver også støttet i at opsøge nye relationer og selv tage initiativ til leg.

Vi øver fortsat selvhjulpethed – nu skal børnene lære selv at tage sko og jakke på og vaske deres hænder så alt skidt kommer væk.

Børnene øver sig i selvregulering og benævne deres følelser, for det hjælper dem til at lære sig selv at kende og mærke, hvad der er vigtigt for barnet.

Det kan også stadig være svært at vente på tur og sige til og fra, så det øver vi også.

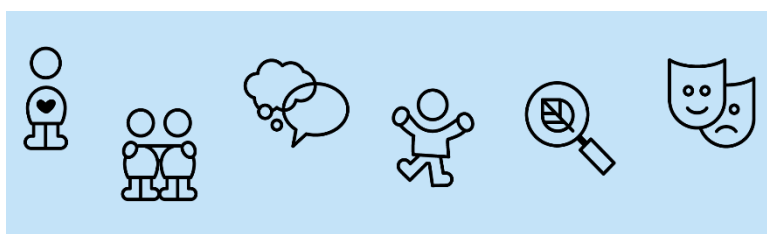
De voksne i børnehaven giver børnene tryghed og mod til at udfordre sig selv. De hjælper børnene, hvor de har brug for det. De leger med børnene og lærer dem nye kompetencer, så de er klar til at blive "de store", det år barnet fylder 5.

Vores storebørnsgruppe på Knoppen er for alle de ældste børn i børnehaven. Nu er børnene blevet dygtige til at lege rollelege, og begynder at interessere sig for bogstaver, rim og remser. Selvværdet får et boost, når børnene kommer i gruppe med børn fra alle de andre stuer, der også er blevet ekstra motiverede for nye udfordringer, og hvor venskaberne bliver mere vedvarende.

Børnene skal stadig øve sig i at lytte til sig selv – og til andre, og skal stadig vejledes når der opstår konflikter. Og det gør der – for man kan ikke altid være enige – det er en del af livet. Heldigvis er de voksne tæt på, og ellers kan børnene hente dem og forklare, hvad der er brug for hjælp til.

De voksne giver børnene små kærlige skub, så de styrker deres selvværd og lærer at begå sig i nye sammenhænge. De voksne er meget opmærksomme på, hvordan børnene håndterer følelser og mestrer nye udfordringer, da det er det vigtigste, når barnet næste år skal i skole.

Og inden vi ser os om har barnet været i Under Egen fra 0-6 år – og er blevet klar til at flyve fra reden og over i skolegården, hvor næste epoke i deres liv venter....

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.

Dannelse og børneperspektiv. Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Barnesyn

HVAD SIGER LOVEN?

Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

UNDER EGENS BØRNESYN:

Hvert barn er et unikt individ, som udvikles gennem relationer til andre mennesker i det tempo, barnet er klar til.

Børn er født med ressourcer til udvikling, tilknytning og mestring.

"Børn gør det rigtige – hvis de kan".

Vores børnesyn understøttes af Kolding Kommunes

DET BETYDER FOR OS:

- Børnene skal ses, lyttes til og mødes positivt.
- Alle børn skal rummes med respekt for deres forskellige behov, udfordringer, ressourcer og personligheder.
- Hver dag skal børnene mødes af glade, anerkendende og engagerede voksne, som giver dem omsorg, tryghed og nærvær.
- De voksne skal følge børnenes spor og give plads til undren og fordybelse.
- Børnene skal have medbestemmelse og opleve sig som en del af fællesskabet.
- Det skal være sjovt, at være barn i Under Egen. Vi skal være et supplement til hjemmet, og give børnene gode barndoms minder.

Dannelse og børneperspektiv

HVAD SIGER LOVEN?

Børn på fx 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

DET BETYDER FOR OS:

Vi ser børn som aktive og kompetente deltagere og skaber rammer og situationer, hvor alle børn har mulighed for at deltage. Vi er opmærksomme på børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Vi tager udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone, og hvad børnene interesserer sig for. Vi er opmærksomme på at inddrage børnenes perspektiver, i det vi laver, så de oplever, at bidrage og blive taget alvorligt.

Vi er opmærksomme på, at vi er rollemodeller, i alt hvad vi gør og er på den måde vejvisere for børnene. Det være sig i måden vi samarbejder og kommunikerer på, den måde vi passer på vores ting, og den stemning selv bidrager med.

Børn skal ikke kun lære at "opføre sig ordentligt" men være ordentlige mennesker, der kan tage hensyn til hinanden og mærke egne grænser.

MAN KAN FX SE DET I VORES PÆDAGOGISKE PRAKSIS VED:

- Børnene er i forskellige fællesskaber i løbet af dagen. Nogle gange vælger de selv hvem de vil lege med, andre gange tager vi stilling til, hvem der skal være sammen ud fra

interesser, relationer mm.

- I forskellige fællesskaber, fx samling, giver vi børnene mulighed for at iagttage, fortælle og lytte til andre børn. Vi sikrer, at det er trygt at sige sin mening i vores fællesskab. Det kan være med til at fremme forståelsen for hinandens forskelligheder. Disse erfaringer kan give dem læring om demokrati og forhandling.
- Vi bruger naturen i hverdagen med børnene, og lærer dem, at man ikke træder på en bille eller river barken af et træ. Vi fortæller om, at hvis blomsten skal springe ud, skal vi vande den og beskytte den mod vinden og lade knoppen sidde på stilken.

Leg

HVAD SIGER LOVEN?

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

DET BETYDER FOR OS:

- Leg styrker barnets fantasi og kreativitet.
- Leg stimulerer barnets indre og ydre livsverden og følelsen af samhørighed.
- Leg stimulerer udviklingen af det lærte og talte sprog.
- Leg styrker barnets sociale kompetencer, således at barnet bliver bevidst om dets position, og får øvelse i at afkode forskellige muligheder for deltagelse.
- Børnene leger for legens egen skyld.

Vokseninitieret leg kan skabe legerelationer mellem børnene, udvikle legen, styrke samhørigheden og være med til at styrke barnets nærmeste udviklingszone.

Den voksne skal udfordre børnene, lade dem undre sig og undersøge, samt følge børnenes initiativer.

Den børneinitierede leg giver børnene mulighed for at udvikle fantasien, afprøve egne grænser, udvikle egen formåen og respekt for andre.

MAN KAN FX SE DET I VORES PÆDAGOGISKE PRAKSIS VED:

På legepladsen får den frie leg plads. Her er albuerum, legen kan fylde, den kan flytte sig, og den kan være fordybet. Børnene kan på lege uden at blive forstyrret af andre. Både børnene imellem men også sammen med voksne.

Stuerne er inddelt i små legemiljøer ved hjælp af møbler, tæpper, belysning og borde. Vi lukker nogle gange dørene, så der er plads til ro og fordybelse.

Læring

HVAD SIGER LOVEN?

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

DET BETYDER FOR OS:

Der sker læring fra barnet træder ind i vores hus og i alle de sammenhænge barnet er en del af. Alle børn lærer med udgangspunkt i egne kompetencer, og vi skal hele tiden være bevidste om at udfordre og udvikle børnene ud fra deres nærmeste udviklings zone.

- Læring er at forstå!
- Læring er at få det til at give mening!
- Læring er at prøve af og mærke efter!
- Læring er når man "ved noget"!
- Læring er en proces, der aldrig slutter!

MAN KAN FX SE DET I VORES PÆDAGOGISKE PRAKSIS VED:

Der opstår mange situationer i løbet af hverdagen i kraft af børnenes nysgerrighed og vores engagement, hvor vi skaber læring. Det kan være i garderoben, når vi skal vente på tur, når vi spiser osv.

Vi griber de muligheder, vi får i løbet af dagen, til at give barnet læring. Alt fra sproglig udvikling til sociale spilleregler.

Vi har flere gange i året temaer, hvor vi fordyber os og skaber læring for børnene med et fælles emne i hele huset. Ofte med fokus på natur og bæredygtighed. Fx høst, spiring, krible krable. Her bringer vi alle læreplanstemaerne i spil.

Børnefællesskaber

HVAD SIGER LOVEN?

Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

DET BETYDER FOR OS:

Det er vigtigt for os, at børnene oplever at være en del af flere fællesskaber i Under Egen. Både på egen stue – med alle og i mindre grupper, og i hele huset – på tværs eller samlet om et fælles emne.

Nære relationer er afgørende for at kunne blive en del af et fællesskab, og derfor prioriterer vi at arbejde i små grupper, når det kan lade sig gøre og giver mening. Børnene og den voksne kommer her tæt på hinanden, hvilket giver gode relationer og tryghed til at bevæge sig ud i de større fællesskaber.

En fast del af vores kultur er, når vi hver fredag mødes til "godmorgensang", hvor vi styrker fællesskabet via fællessang for alle børn og voksne i Under Egen. Det vil vi bl.a. fordi fælles sang har mange positive virkninger og børnene styrkes i deres udvikling og sociale interaktioner. Når børn synger sammen, skaber det en følelse af fællesskab og samhørighed. Det giver mulighed for at dele en fælles oplevelse og opbygge sociale bånd med hinanden.

MAN KAN FX SE DET I VORES PÆDAGOGISKE PRAKSIS VED:

- Vi laver mindre grupper ud fra alder / køn / interesser eller hvor vi ser, at der kunne være behov og gode muligheder for at danne relationer. Det kunne også være en gruppe, hvor børn med forskellige ressourcer lærer af hinanden.
- Samling på stuerne giver gode muligheder for, at få et fællesskab omkring et fælles tredje. Her bringes emner i spil som hvem er mødt på stuen i dag, læse en bog, tale om emner der fylder, lære om former og farver osv.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Det er vigtigt for os, at vores pædagogiske læringsmiljø ude og inde er inspirerende og i sig selv giver anledning til leg, læring, dannelse osv.
Vi kan ændre miljøerne efter børnenes og gruppernes behov.

Vi skaber genkendelighed og tilgængelighed, så børnene kan få ny inspiration og muligheder til leg og udvikling. Vi inddrager børnene i processen, og vurderer om vi som voksne, skal gå foran, ved siden af eller bagved.

Vi er bevidste om, at vi som voksne er rollemodeller for børnene, og er ansvarlige for at skabe en hverdag med rutiner og aktiviteter, hvor der er fokus på trivsel, læring og udvikling i stimulerende pædagogiske læringsmiljøer.

Vores rutinesituationer, når vi spiser, er i garderoben osv, er et læringsmiljø, hvor vi med vores pædagogiske tilgang støtter og guider børnene. Dette sker gennem hele dagen og i mange situationer.

Vi kan også bevidst fx tage nogle børn ud af konteksten, for at give dem mulighed for at se hinanden og lære af hinandens kompetencer ved at bruge os selv, rummet og relationen til udvikling.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Vi bestræber os på, at vores hus skal være et sted hvor forældrene og børn, møder imødekomende voksne, der gerne vil skabe et tillidsfuld og trygt miljø.

Den daglige dialog og relation med forældrene betyder meget for os, hvor vi taler om både store og små ting fra barnets hverdag hos os. Forældrene skal have tillid til, at vi fortæller dem, hvis deres barn har udfordringer eller rykker sig udviklingsmæssigt.

Vi ønsker en gensidig relation, så forældrene også fortæller os, hvis der er noget hjemme, som påvirker barnets hverdag, så vi på den både bedst muligt støtter op om barnet.

Ledelsen laver månedsnyt til forældrene, for at give et indblik i de bagvedliggende tanker om vores pædagogiske praksis og skabe sammenhæng.

Når vi har overgange i vores hus, fx fra vuggestue til børnehave, laver vi et fælles overleveringsmøde hvor pædagog fra hhv vuggestuen og børnehaven deltager sammen med forældrene.

Vi inviterer altid til en snak, hvis der er brug for det. De fleste familier oplever på et tidspunkt i deres tid i Under Egen, at deres barn reagerer på små eller store forandringer, og vi vil gerne bruges som sparring og blive klogere sammen med forældrene. På den måde kan vi støtte barnet bedst muligt.

Vores bestyrelse har lavet en inklusionsfolder, som vi giver til alle nye forældre i huset. Folderen giver anvisninger til, hvordan forældrene kan støtte op om fællesskabet og være med til at inkludere alle børn.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Alle børn har krav på at blive set og mødt ud fra barnets forudsætninger. At være i et dagtilbud stiller høje krav til de personlige og sociale kompetencer og er et unikt sted at udvikle disse færdigheder. For langt de fleste børn sker dette i et tempo, hvor børnene trives godt med at øve sig og hvor de får lyst og mod til at byde ind i egen læring og udvikling.

Imidlertid vil mange børn også have perioder, hvor noget er sværere end andet. Det er vores opgave, hele tiden at have fokus på om børnene trives optimalt.

Vi arbejder med børn i udsatte positioner ved at tilrettelægge den pædagogiske praksis, hvor vi skaber struktur med genkendelighed og gentagelser, og laver aktiviteter med børnene i mindre grupper.

Personalet arbejder med udgangspunkt i barnets ressourcer og deltagelse ved at følge barnet tæt, være understøttende og guide barnet. Vi har fokus på den nære relation, og at barnet inkluderes i fællesskabet.

Vi arbejder med at skærme børnene i de rutinepædagogiske aktiviteter fx garderoben, hvor børn i udsatte positioner kan have særlige aftaler om, at barnet går først eller sidst i garderoben for ikke at udsætte barnet for u hensigtsmæssige påvirkninger.

Vi har en Marte Meo uddannet pædagog, som laver forløb med børn og medarbejdere, hvis vi vurderer at der er noget i relationen som kunne styrkes eller noget vil være nysgerrige på.

Når vi ser et barn, som ikke følger den udvikling, vi forventer, eller et barn som viser tegn på at have ekstra brug for støtte, vil første skridt være at observere barnet. Vi går i dialog med forældrene og med de øvrige pædagogiske personaler, der er tæt på barnet for at danne et helhedsbillede af barnet.

Hvis vi har brug for at blive klogere på, hvordan vi bedst støtter barnet i sin udvikling, kan vi lave handleplan og kompetencehjælpe eller få sparring fra fx PPR. Dette sker altid i samarbejde med forældrene.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Vi har valgt at have en storebørnsgruppe, hvor vi samler de ældste børn i vores børnehave året inden, de forventes at starte i skole.

På Knoppen arbejdes der med at skabe forudsigelighed, demokrati, inddragelse og struktur for dagen.

Der arbejdes med selvværd, hukommelse, ansvar og dannelse.

Alt sammen noget, som er med til at gøre barnet klar til skolestart, hvor der venter nye rutiner, krav og udfordringer.

På Knoppen har man "ugens hjælpere" som får tildelt særlige opgaver, som en voksen guider børnene igennem. Ugens hjælpere må fx ringe med klokken – der betyder "nu skal vi samles". Herved skærpes børnenes opmærksomhed og lærer at flytte fokus og blive omstillingsparate.

Kort før børnene stopper i børnehaven, er der "skoleuge" hvor ugen struktureres med kravsituationer, fordybelse, opgaver, frikvarter, sætte sig på fast plads – og andet der minder om en dag i "den rigtige skole" og giver genkendelighed.

Vi har et tæt samarbejde med Aalykkeskolen, som er vores distrikt skole. Det er vigtigt for os, at børnene oplever en sammenhæng fra børnehaven til skolen. At børnene ser, at de voksne samarbejder, og at det ukendte i skolen bliver genkendeligt – i det omfang det er muligt.

I løbet af året besøger vi Aalykkeskolen, hvor de voksne, der skal modtage børnene i GLO er tilstede.

2 uger kort før GLO start er en voksen fra Aalykkeskolen med hele dagen i børnehaven, så der kan dannes relationer og se barnet i den hverdag det kommer fra.

De 2 første uger af GLO er en pædagog fra Knoppen med på Aalykkeskolen, så der er en tryk relation at læne sig op af, når det hele bliver "virkelighed" og den nye verden skal indtages.

Samarbejdet omkring GLO evalueres og koordineres løbende gennem hele året i samarbejde med skolen og alle distriktets dagtilbud.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Vi er placeret tæt på Kolding Stadion og spejderhus, og kan i nogle tilfælde låne deres faciliteter.

Det, der betyder mest for os i nærområdet, er den natur der omgiver os. Vi har kolonihaver, åen, marker og naturstien lige i uden for lågen. Det bruger vi flere gange i ugen, og vi nyder godt af at være så tæt på alt det, der danner basis rammen om vores pædagogik: natur og bæredygtighed.

Når vi tænker aktiviteter med børnene, er vores nærmiljø der, hvor vi oftest udforsker, undersøger og bevæger os. Bare vi åbner lågen er børnene i gang med at være nysgerrige, undersøgende og fordybet.

Vi besøger Kolding Hus, Nikolaj for børn, biblioteket, Harte værket mm i det omfang, det giver mening for børnene.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Vi vil gerne have, at Under Egen er et "hus for børn", og at dette afspejles i børnemiljøet og det pædagogiske læringsmiljø både inde og ude.

De fleste kvadratmeter i institutionen er udnyttet og tænkt ind i forhold til at indrettet legearealer, aktivitet og fordybelsesrum.

Legepladsen er vores fristed, hvor der er højt til himlen, drøn på sanserne og masser af muligheder for at udforske. Vi forsøger at trække elementer fra det indendørs miljø ud: bøger, kreative aktiviteter som pynter (garn på træerne, ophæng i træerne o.lign) og andet der optager børnene.

Kolonihaverne er stedet hvor vi graver, sanser, undersøger eller fordyber os. Det er et trygt sted, vi vender tilbage til, og et ekstra miljø vi bruger sammen med børnene.

I kælderen har vi et værksted, hvor der er plads til kreativ udfoldelse med mange genbrugsmaterialer i børnehøjde. Det øger tilgængeligheden og skaber processer, hvor børnene kan bruge deres fantasi og være med-skabere.

Vi trækker nogle gange naturen ind i huset. Det kan være når vi spirer, hvor vi i et glas kan følge, hvad der sker, når vi putter et frø i jorden. Når vi udsmykker rundt i huset, er det ofte med udgangspunkt i ting fra naturen.

Vi dokumenterer børnenes aktiviteter i glasmontrer og på væggene, så børnene kan vise forældre og andre børn, hvad de er optaget af.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

I Under Egen har vi kompetence-pædagoger, som har øget fokus på hvert af læreplanstemaerne. Dette gør at vi sikrer os, at alle områder kommer i spil både i hverdagen og når vi har temaer.

Vi mener, at læreplanstemaerne hænger uløseligt sammen, og at de styrker og supplerer hinanden indbyrdes.

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Vi giver plads og skaber rum til at børnene lærer at:

- Turde række hånden op og være i centrum
- Tage ordet i fællesskaber
- Tør tage en rolle i rollelege
- Tør sige til og fra
- Grine MED hinanden
- Turde vise hvis man fx er genert eller følsom – der er plads til alle
- Prøve af og blive selvhjulpne
- Håndtere konflikter
- Tilsidesætte egne behov

Igennem dette udvikles børnenes selvværd og selvtillid, og børnene finder sin egen rolle og plads i fællesskabet.

Det pædagogiske personale skaber et trygt og udviklende læringsmiljø. Der skal være en høj grad af omsorg og anerkendelse, så barnet føler sig set, hørt og betydningsfuld i fællesskabet. Barnet møder autentiske, troværdige og strukturerede voksne, der skaber genkendelighed i hverdagen og er et supplement til hjemmet.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

For at arbejde med barnets sociale kompetencer, arbejder vi på at udvikle og styrke barnet i at mærke sig selv og andre, så barnet kan indgå i samspil og sociale relationer. Børnene skal udvikle og fremme:

- Respekt og ansvarlighed over for fællesskabet
- Empati og det at kunne rumme andre mennesker
- Evnen til at etablere og vedligeholde venskaber

- Samarbejde
- Initiativ og ansvarlighed
- Møde andre anerkendende, inkluderende og respektfuldt
- Kommunikere hensigtsmæssigt
- Reflektere over sig selv i sammenhænge med andre
- Tilsidesætte egne behov og kunne dele med andre

De voksne går BAGVED og guider barnet, hjælper ind i legen og viser barnet at hvis det får brug for hjælp, er vi lige i nærheden.

De voksne går VED SIDEN AF, er deltagende i legen og gode rollemodeller for børnene i relationen og sociale sammenhænge.

De voksne går FORAN, tager initiativ til leg, og sammensætter grupper med øje for at udbygge relationer, som vi formoder kan blive til venskaber.

De voksne går VÆK og lader børnene øve sig uden indblanding, så børnene får mulighed for selv at påvirke legen og relationerne.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Under Egen har vi fokus på at inddrage sproget i alle vores læringsmiljøer i hele huset, da det er en forudsætning for at kunne blive en del af et socialt fællesskab, at man kan kommunikere. Børn, som har gode sproglige kompetencer, får ofte færre konflikter, bedre leg og tættere relationer.

Vi har bøger og andet materiale i børnehøjde, så det kan inspirere til at gå i dialog eller skabe rum til nærvær i hverdagens øjeblikke.

Vi tænker over at dokumentere i børnehøjde, og bruger visuel støtte i vores pædagogik, så barnet motiveres og understøttes til at bruge sproget.

De voksne er bevidste om formuleringer, kropssprog og ordvalg, så kommunikationen er tilpasset barnets udvikling.

I vuggestuen støtter og hjælper vi børnenes til at sætte ord på, det de gerne vil / ikke vil samt deres følelser. Vi sætter ord på det vi gør, så vi styrker deres sproglige udvikling. For at understøtte dette bruger vi baby-tegn og arbejder med Babblarne.

I børnehaven udvikler vi videre på ordforråd, benævnelser, samtaler og venten på tur. Vi bruger bl.a. børnenes bedste bøger.

Vi har et tæt samarbejde med tale/hørekonsulenten, der kommer fast i huset. Hun giver sparring og inspiration til personalet.

Alle børn sprogscreenes hvert år, og det vurderes hvilken indsats, der er behov for med udgangspunkt i vores rammer for sprogvurdering i Under Egen og Kolding kommune.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vi bruger hverdagens rutiner til at bevæge os, og sanser det der er omkring os.

Vi er bevidste om at gribe børnenes egne initiativer i at bevæge sig, så vi kan motivere dem til så meget bevægelse som muligt.

Vores legeplads og naturen omkring os, er vores vigtigste læringsrum til krop, sanser og bevægelse, og vi bruger dette dagligt og bevidst i vores pædagogik.

I vuggestuen har vi indrettet begge grupper med motoriske redskaber og taget noget af det traditionelle legetøj væk fra gulvet, så der bliver plads til at lære sin krops muligheder og begrænsninger at kende.

Kroppen og motorikken er barnets vej ind i sproget, fordi det første "sprog" vi lærer er

kropssprog. Derfor styrker vi de mindste børns motorik, så de kan udvikle sproget, som de senere har brug for, for at kunne udvikle personlige og sociale kompetencer.

I børnehaven er vi på skift med i "idræt på tværs", hvor en gruppe børn og voksne en gang om ugen er i Kolding Hallen.

Når vi er til "idræt på tværs", er vi bevidste om at selve turen, omklædningen, lugten i hallen, underlaget osv, er en del af det læringsrum hallen naturligt giver. Vi skaber her et frirum til bevægelse og oplever børnene glæde sig over at bruge deres krop.

Vi skal, som voksne vise børnene nye veje, som de kan gribe og blive inspireret af.

I kælderens har vi et motorikrum med plads til udfoldelse. Vi har i perioder også adgang til multisalen på Aalykkeskolen.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Vi er som nævnt en temainstitution med fokus på natur og bæredygtighed.

Vi prioriterer det at være ude højt – både i vuggestuen og i børnehaven. De fleste dage er vi ude både formiddag og eftermiddag.

Når vi er ude, bruger vi naturen som fælles 3 i samspillet med børnene. Når vi er I NATUREN retter vi fokus mod lydene, duftene, dyrene, stemningen, og rummet omkring os.

Vi vil gerne give børnene en forståelse for sammenhænge i naturen, og at vi skal passe på dyrene og naturen. Vi samler affald, når vi er på tur, bruger genbrugsmaterialer når vi er kreative, samler mælkelåg og taler om, at de kan genbruges m.m.

Vi styrker børnenes matematiske opmærksomhed bl.a. ved at italesætte børnenes fund, vores fælles oplevelse af det vi ser, møder på vores vej (stor, lille, 1,2,3,4,5 pinde, en tynd/tyk hund, geometriske former, sortering af pinde, sten, blade, bænkebidere mm).

Vi bruger de 4 elementer: ild, vand, jord, luft sammen med børnene. Vi laver fx mad over bål, fryser legetøj ned i is og hakker det fri, hopper med bare tæer i vandpytter og laver mudderkager.

Vi tager naturen med ind, og de indendørs aktiviteter med ud! Nogle gange hører vi musik og danser på legepladsen, eller tager madpakker med ud i solskinnet.

Vi er med i "De grønne spirer", hvor vi får inspiration til at arbejde med naturen og bæredygtighed. Dette bruger vi bl.a., når vi har fælles temauger i huset.

Vi sår og spirer i vækstrelser og vindueskarme, har plancher om dyr i naturen, planter i kolonihaven og har plantebede på legepladsen. Vi snakker om det, der KAN ske, når frøet kommer i jorden, følger det, og ser med egne øjne, hvad der sker – eller ikke sker - og får derved ny viden og nye indsigter.

Vi har en årlig tradition, hvor vi holder høstfest sammen med forældrene, hvor vi har fokus på hvad høsten giver os af råvarer og mad.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Vi skal tilbyde børnene indsigt i forskellige former for kultur. Når vi spiser taler vi fx om, hvad børnene godt kan lide, og har med i deres madpakker.

Vi følger de danske traditioner, hvor vi får risengrød og synger julesange i december, slår katten af tønden til fastelavn og snakker om påsken.

Når Under Egen har fødselsdag, laver de voksne skuespil for børnene ud fra et kendt eventyr.

Vi arbejder med forskellige udtryksformer både musiske, sansemæssige, æstetiske og eksperimenterende.

Vi har en homogen børnegruppe, som giver anledning til en bevidsthed om at introducere børnene for andre kulturer, traditioner og fællesskaber.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

I Under Egen har vi et motto: Sammen prøver vi – og bliver klogere.

Vi har et fælles ansvar for hele tiden at udvikle vores praksis, og lære af de erfaringer vi får.

For at få erfaringer er vi nødt til at overveje – afprøve – og blive klogere på, hvordan vi vil gøre tingene næste gang. Hvad skal fastholdes. Hvad skal justeres.

Vi arbejder med designprocesser og drejebøger, hvor vi forholder os til hvad vi skal, hvorfor vi skal det, hvornår vi skal det og hvordan vi organiserer det. Gennem dette bliver vi klar til at afprøve og blive klogere.

Løbende evaluerer vi vores praksis, rammer og traditioner. Vi har en evalueringsLOG for hvert emne, som vi finder relevant at evaluere (jul, behovsåbent, temaer osv). Herved samler vi erfaringer, hvor det er lettilgængeligt, og hvor vi kan se udviklingen i vores processer.

Vi evaluerer til møder og i andre sammenhænge. Nogle gange alle personaler. Andre gange en del af gruppen. Metoden varierer også, så vi hele tiden kan finde nye vinkler og måder at anskue emnet på. Også her er design tænkningen en stor del af vores metode.

Vores læreplan rummer alt om vores hverdag og pædagogik, og derfor vil den være et styreudvalg for os i vores praksis. Dermed vil vi løbende forholde os til, om det vi har beskrevet, matcher vores virkelighed, og vi kan reflektere over, om vi skal ændre praksis – eller om læreplanen skal ændres til det faktiske.

Se også "Evaluering af Den styrkede pædagogiske Læreplan i Under Egen"

Den pædagogiske Læreplan har været med til at skærpe det faglige fokus.

Vi er blevet mere bevidste om legens betydning, at skabe en evaluingskultur og et fælles fagligt sprog med barnets perspektiv i centrum.

Janne Paaske – Leder, Daginstitutionen Under Egen

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Pædagogisk læreplan

© 2019

Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC